

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Lausunto
05.06.2020

Asia: VN/12496/2020

Valtioneuvoston asetus liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen myöntämisen edellytyksistä

Lausunnonantajan lausunto

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry on valtakunnallinen jäsenyhdistystensä muodostama ihmisoikeus- ja kansalaisjärjestö, jonka kohderyhmään kuuluvat apua ja tukea asioiden ymmärtämiseen, oppimiseen ja arjen toimintoihin tarvitsevat ennen aikuisikää vammautuneet henkilöt sekä heidän perheensä ja muut läheisensä. Henkilöjäseniä jäsenyhdistyksissämme on noin 17000. Suomessa arvioidaan olevan noin 40000-50000 ihmistä, joilla on kehitysvamma tai samankaltaisia tarpeita.

Vammaisen pysäköintilupa, jonka nimi vaihtui 1.6.2020 voimaan tulleen tieliikennelain myötä liikkumisesteisen pysäköintitunnukseksi, on välttämättä tarpeen myös monen kohderyhmäämme kuuluvan vammaisen henkilön, niin aikuisen kuin lapsen, kuljettamista varten. Osalla näistä kehitysvammaisista tai vastaavaa tukea tarvitsevista henkilöistä, joiden kuljettamista varten tämä lupa on tarpeen, on myös liikunta- tai näkövamma, muttei läheskään kaikilla.

Lupaa koskeva sääntely on muiden kuin liikunta- tai näkövammaisten henkilöiden osalta toistaiseksi ollut siltä kannalta hiukan ongelmallista, että siitä on saattanut virheellisesti syntyä mielikuva, että luvan saaminen edellyttäisi aina liikunta- tai näkövammaa, ja sama toistuu myös nyt ehdotetun asetuksen sanamuodoissa, jotka pitkälti vastaavat aiempaa sääntelyä. Myös esimerkiksi kehitysvammaisella tai autismikirjon henkilöllä, joka sinänsä fyysisesti on kykenevä kävelemään ja jolla ei ole näkövammaa, on kuitenkin korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössäkin katsottu olevan oikeus hänen kuljettamistaan varten myönnettävään lupaan, kun hän ei vammansa vuoksi (esimerkiksi sen aiheuttaman vaarantajun puutteen johdosta) kykene itsenäiseen liikkumiseen, ja muut luvan myöntämisedellytykset täyttyvät. Vaikka tämä asia on sinänsä hyvin todettu tällä hetkellä voimassa olevissa 4.11.2019 annetuissa Traficomien ajoterveysohjeissa, mikä oletettavasti käytännössä johtaa siihen, että lääkärit yleensä puoltavat näitä lupia myös silloin, kun lupa on tarpeen esimerkiksi kehitysvamman tai autismikirjon häiriön ja siitä aiheutuvan itsenäisen liikkumisen esteen vuoksi, Tukiliitto esittää, että

nyt ehdotetussa sääntelyssä pyrittäisiin vielä nimenomaisesti huomioimaan se, että itsenäinen liikkuminen/käveleminen voi estyä myös muun kuin liikunta- tai näkövamma vuoksi. Näin varmistettaisiin se, ettei lupien myöntämisen linja myöhemminkään muutu suuntaan, joka asettaisi eri tavoin vammaiset henkilöt keskenään erilaiseen asemaan luvan saamisen osalta, vaikka heillä olisi vamman johdosta yhtä lailla tarve saada se.

Virheellisten tulkintojen riskiä saattaa nähdäksemme osaltaan myös lisätä luvan uusi nimi liikuntaesteisen pysäköintitunnus, joten luvan nimen muuttuminen myös nähdäksemme lisää tarvetta tuoda sääntelyssä selkeämmin esiin se, että myös muilla kuin liikunta- tai näkövammaisilla tulee olla oikeus lupaan, kun luvan muut myöntämisedellytykset täyttyvät eikä itsenäinen liikkuminen esimerkiksi vaarantajun puutteen vuoksi turvallisesti onnistu.

Katsomme, että sen varmistaminen, että pysäköintitunnus myönnetään vamman luonteesta riippumatta yhdenvertaisesti itsenäisen liikkumisen ollessa tosiasiaa vamman vuoksi mahdotonta on myös esimerkiksi yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta lähtevän YK:n vammaissopimuksen näkökulmasta välttämätöntä. Muussa tapauksessa osa vammaisista henkilöistä joutuisi perusteettomasti vammansa vuoksi eriarvoiseen asemaan ja heidän mahdollisuutensa olla yhdenvertaisesti osallisia yhteiskunnassa vaarantuisivat liikkumismahdollisuuksien heikentyessä.

Haluamme lopuksi yhtyä useamman lausunnonantajan nähdäksemme hyvin perusteltuun ehdotukseen vanhentuneen vika-termin poistamisesta ja VANEn esiin tuomaan tarpeeseen pohtia sitä, olisiko haittaluokan tilalle löydettävissä parempia arviointivälineitä pysäköintitunnuksen myöntämisperusteeksi. Lisäksi yhdyimme Invalidiliiton toiveeseen siitä, että pyrittäisiin saamaan aikaan muutos, joka mahdollistaisi liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella maksuttoman ja ilman aikarajoitusta tapahtuvan pysäköinnin myös yksityisillä pysäköintialueilla, jotka ovat koko ajan yleistyneet niin, että myös esimerkiksi monenlaisissa julkisissa palveluissa asiointi käytännössä edellyttää niiden käyttämistä.

Tampereella 5.6.2020

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Risto Burman
toiminnanjohtaja

Tanja Salisma
lakimies